

LA CAMPANA DE GRACIA

ACTUALITATS.

Podan allargar las mans á una pobra viuda carregada de familia que está abmo'ta necessitat,.....

O L' UNA COSA O L' ALTRE.

caps som. Triém.

O D. Alfonso ó la República: l' espasa y la paret tancan á l' actual situació: no hi ha ja cap terme medi: no hi ha ja cap punt d' espera: es qüestió de mort ó vida.

Mirém las cosas com vulguén, y es impossible que sortim d' aquí.

O la llibertat se salva ó bé s' enfonsa: ó se solida 'l dret del poble ó bé dintre de poch anirém los adalits de la causa mes noble á regar ab amargas llágrimas la terra calcinada de Fernando Pío.

No hi fá res que 'ls cops qu' hém rebut fins are y las malas inteligencias que entre tots los liberals que han reynat nos tingan reduhits á un estat de abatiment tristíssim.

No hi fá res que 'ns trobém com lo malalt á las portas de la mort, tata vegada que fins en l' agonía hi ha esperansa.

Hora es de que 'ns posém sobre de nosaltres mateixos, y de que de las nostras conquistas que tanta sanch y tantas penas y tants sacrificis nos han costat, ne salvém tot lo que possible siga.

Avants que renegar de l' idea revolucionari: avants de confessar ab un acte de debilitat malehida que després d' haver llansat del trono y del poder als qu' eran escarni y ludibri de la nació espanyola, no 'ns hém sabut entendre fins al punt de cridarlos altre vegada perque ab las sévas arbitrariedades y ab lo séu despotisme 'ns ensenyin á viure esclaus, ja que no hem sabut viure llibres: avants de passar per una semblant afronta, qualsevol cosa.

Avuy en l' estat en que 'ns trobém, los qui 'ns engalaném ab lo nom de republicans federals, s' hi troban d' altres que en un temps havian sentit lo nom de república ab la mateixa repugnancia ab que nosaltres sentim encare 'l nom de monarquia.

Sí: ells veuen, després del trist ensaig de la monarquia estrangera que sería temeraria y mes infecunda que may una nova prova en aquest sentit: y d' aquest estat resulta que no poden ser monárquichs per falta de rey.

Perque digan lo que 's vulga: los qui ab la forsa de las armas destruiren la monarquia tradicional borbónica, los que ignominiosament llansaren del poder á aquella turba de déspotas que fuetejavan al poble, no poden tornar endarrera, quan no fós per dignitat personal, per egoisme.

Els saben prou que totas las restauracions son venjativas, y ells saben mes que ningú que 'l net de Fernando VII, no havia de desmentir al seu Avi.

Els no ignoran que encare que en un principi, per facilitar lo tránsit á la restauració si 'ls fés bona cara y se 'ls abrigués ab lo manto del olvit de las passadas ofensas, al cap y al últim aquestas treurien los séus rebrots, quan los que sempre s' han mantingut fiels á la dinastia destronada, impulsessin contra de sos amichs traidors las venjansas dels idols entronisats.

Ni l' orgull los permet ajonellarse als péus del fill de la dona que destronaren, ni 'ls ho consent la conveniencia personal.

¿Que fan donchs aquests monárquichs sens monarquia possible?

Davant de la necessitat imperiosa desterran preocupacions rancias é infundadas y aclaman la República per necessitat, com lo malalt consent una sangria, per mes que l' hi dolga la sanch de las sévas venas.

Pero, encare que 's digan republicans, encare que de cor se proposin serho ¿ab quina forsa contan per sostenirne sas doctrinas, ab quin poder per retxassar ab victoria las tramas alfonsinas, mes fortas cada dia, mes potents ab cada un dels nostres desacerts.

Poca, bèn poca es l' energia que poden desplegar y qer co 's giran cap á nosaltres, per ço al dirigirse 'ns, nos diuen:—No podém fer república sense republicans, no podém fer república sense contar ab l' esperit del poble, no podém evitar la restauració alfonsina sense fer república.»

¿Nos convé á nosaltres aquesta restauració malehida? No mil vegadas.

Ja havem dit avans que qu' tot primer que una semblant ignominia.

Y donchs ¿hem de mostrarnos sorts á la véu de la conveniencia que coincideix aquí ab la véu del patriotisme? ¿Hém de negarnos á fer un sacrifici mes, quan son tants y tants los que portém fets fins are? ¿Hém d' abandonar un últim esforç, per deturar una desgracia horrible y una vergonya imperdonable?...

No mil vegadas.

Ja sabem no'altres que dura encare en la nostra conciencia la cohissor de un recient agraví, inferit precisament péls que are 'ls brassos nos extenen.

Sí: no 'u ignorém.

Pero ¿de que serveix la grandesa d' ánimo, de que la rectitut de conciencia?

¿No es per ventura prou pena per ells tenir que venirnos al encontre? ¿No es aquest acte, per si sol lo bautisme que renta á la present situació del pecat original que vá contréure lo 3 de Janer?

Ah! si dintre de nostre cap s' hi trobés lo pensament del partit republicá y dintre de de nostre esperit sa voluntat, poch tardaria tothom en véure un últim y noble sacrifici, poch tardarian los alfonsins en experimentar una última y terrible decepció.

Poch nos faria que la república sigués conservadora, com las circunstancias ho reclaman poch sos faria véure al davant d' ella á l' home que hagués sigut nostre enemich irreconciliable: confiats en l' idea que nostra causa representa, y forts ab los medis naturals de que disposariám, tranquils treballariám ab fé y constancia pera remoure 'ls obstacles que avuy no sols fan impossible 'l desarrollo de nostras ideas, sino que fins amenassan sa existencia, y estiga tothom segur que si lo gravam salvar la casa, salvadas ab ella quedarian també totas sas conseqüencias.

BATALLARAS

Lo carnaval d' aquest any se ha presentat plujós.

Aixó no ha sigut obstacle pera que las disfressas abundessin.

Es comrent. Hi ha home que tot l' any ua

de dir mentidas y que té fam de 'taparse la cara pera dir algunas veritats.

Los tratjes que han dominat son los de dona. També se explica. Hi ha home que necessita posarse la careta pera evidenciarse tal com es. En cambi habem vist algunas donas que se han vestit de home y que nos han semblat homes petits.

En altre temps, se prohibia als homes vestir-se ab faldillas encare que fos en dias de carnaval. Pot se aixó influia que durant tot l' any se trobessin mes homes dels que avuy se troban cuan se 'n necesitan.

Entre los disfressats ni havia un que anaba de Savalls!

¿Nos va fé llástima! no 'n Savalls, la disfressa.

Fins are no havia tingut ningú la ocurrencia de disfressarse de butxí!

Reconenem á la societat del Born un premi pera aquest talentás!

Lo públich no li va dir res. Va fe bé 'l publich.

Nos agradaria sabé á tots aquets que veyan passejar al famos carli en disfressa, quin efecte los hi produhiria veurerlo en persona desempeñar á caball los carrers de la ciutat. Sobre tot quin pito hi tocaria l' autor de la inginyosa disfressa. Hi ha cosas que fins en broma son censurables.

Pero finalment: lo carnaval ha passat com passa tot en aquet mon.

Ab lo carnaval ha passat la pluja y ha tornat á surti 'l sol.

Lo cel está seré. Déu vulguia que se serenaria 'l de la política espanyola que per nosaltres, despres de tantas nuvoladas, no pot tenir mes que una sola terminació. La vinguda de un president de la república.

Los carlins han oficiat als alcaldes de Vilafranca demanant, poca cosa, escolteu.

Primera. Tirá á terra totas las fortificacions de la vila.

Segona. Paga de set trimestres de contribució.

Tercera. Libre entrada y surtida.

Quarta. Que tot aixó se fases reconeixent per rey, etc., etc.

Pel cas que no 's cumplimentin totas aqueixas ordres manan y ordenan y fan responsables de tot lo que pugua sobrevenir als tres alcaldes.

Me apareix que si jo fos alcalde de Vilafranca, respondria als carlins ab aquella cansó de *La Fantasma grega*:

¿Ay quina po!

¿Ay quina po!

Es una fantasma, etc.

Los diaris de Madrid diuen que Castelar se 'n va á Salamanca. Alguns polítichs de gambeto preguntan á que hi va.

Pera nosaltres no queda cap dupte que déu anarhi á estudi. Com que el pobre home sap tan poch!

En cambi hi ha molts burros que 's passejan fent l' home! Cosas de Espanya! Per algun motiu se haurá dit que estém al pais del mont al revés.

Moriones ha donat una *corrida*.

Es ha di; la corrida l' han dada los carlins del Nort que d' alguns temps ensá comensan ha estar de pega.

Desde que van perdre la *Guardia*, per molt

aleria que estigan sols succehirlos lo que á aquell ranxero, que per falta de foch se li cremaba 'l ranxo. Sempre ho habem dit nosaltres. Moriones es un dels pochos generals espanyols capás pera la gran empresa que té encomenada. Hi es perquè, Moriones, se bat ab foch, ab entusiasme, ab verdader sentiment lliberal. Pobre facció si l' exercit espanyol contaba ab uns cuants Moriones!

La escuadrilla que opera en las ayguas de Bilbao ha promés treurer ab pochos dias als carlins de Portugalete. ¡Au guapus! Demostréu un cop més que sou homes de paraula.

Dos poblacions son las que mouhen la codicia de los carlins, Vendrell y Vilafranca. Se compreat possessionats d' aquets dos punts podria dirse que tenian la clau del plá: y sabut de tots es la importancia estratéjica d' aquestas duas vilas. Sabém que una y altre faran tot quan pujan y estiga de sa part pera conservar la fama de lliberals que tant acreditada tenen, pero suplicariam á las autoritats y mes senyaladament al general Izquierdo, que procurés sostenir son entusiasme. Una y altre vila tenen la milicia perfectament organizada y composta de tots los elements lliberals; pero tant sols una petita part está armada, de modo que 'l servey se fá penosissim pels pobres que tenen la satisfacció de tenir l' arma. Creyém que ab que se armés lo resto de la gent allistada podria tenirse seguritat ab aquellas duas importants vilas que serveixen de enllás de las provincias de Barcelona y Tarragona.

Los batallons navarros del rey de cartró, han tornat á insubordinarse.

Pera posarlos en órdre ha sigut precís, afusellarne 14 y pendrer en una gran partida. Ab pocas insubordinacions d' aquesta naturalesa, me apart que 'l D. Carlitos luego quedaria sense batallons. Los partidaris del rey de las montanyas diuhen que d' aixó ne té la culpa en Moriones. Deu los fassi bons! ¡Pobrets!

Se assegura que la junta carlista que te son cuartel general en Perpinyá ha resolt pendrer lo mando al generalissim D. Francisco Savalls. ¿May dirian perquè?

¿Per valent?

¿Per noble?

¿Per generós?

¿Per magnanim?

No senyors: per dropu.—Pero lo que no endavinarian vostés qui ha de venir á sostituhir lor

En Miret?

En Tristany?

En Cucala?

No senyors: Un general francés que diuhen que sap molt, qu' es molt valent que ha peleat tota la vida y qu' es capás de menjarse per esmorsá un batalló de infantería. Las xarangas tenen órdre de rebrelo ab aquella sonada que comensa

Y chim pam pum

Y chim pam pum

Aqui viéne el general Bum Bum.

Habém llegit que el célebre Contreras tracta de publicar una memoria.

Honé de Deu; deixis de cuentos. Que mes memorias que las de Almería, Alicant y Cartagena.

Diu un periódich que el rey ó l' emperador de la Xina tracta de indagar si es cumpleixen las promesas que 'ls cubans han fet al seus súbdits y particularment com los tracten.

Com vol que 'ls tractin, com á vinos.

Se diu que 'l govern francés tracta de interná la Junta earlista de Perpinyá á pretest de que impideix lo libre tránsit per las carreteras d' Espanya.

No ho crech.

M' agradaría que als francésos los passés lo de aquell que va criá un llop pera que se mangés los birets del vehí y 'l llop després pera no anar tant lluny se menjaba 'ls seus.

Los periódichs estrangers s' ocupan ab molta alabansa del general Moriones y diuhen que 's un dels primers generals espanyols. Hi ha alguns periódichs de casa que ho duptan! Fins ahont arriba la ceguera del partit!

L' ONCE DE FEBRER DE 1873.

Fa un any que lo cor omplia de 'l honrat poble espanyol l' entusiasme y l' alegría; fins semblaba en aquell dia, que mes pur brillaba 'l sol.

Breus moments de goig tan noble, que oblidat de sos afanys himnes sants cantaba 'l poble, pagant ab amor l' innoble tiranía de molts anys.

Bella aurora de bonansa

per la pátria 's traslluhia;

y lo desitj de venjansa,

al realisar l' esperansa,

al naixer ben tost moria.

Y es que al tocar, alelat,

de sa ventura lo cim,

conquistant la llibertat,

de son desitj espantat,

fugia espantat del crim.

A sos tirants dongui amor

l' honrat poble, sens exemple,

aixecant en son ardor,

un temple dins cada cor,

guardant ab sa vida 'l temple.

Los que auguris propalaban,

d' un desbordament terrible,

que mes que tots desitjaban,

d' aytal ordre s' admiraban,

puig que 'ls semblaba impossible.

Y es que pensan que l' honor

lo poble no ha conegut,

creyentlo baix y traidor,

quant per lo poble l' honor

es la primera virtut.

Per so ab afany y sens mida

la llibertat proclamaba.

Per so en sa fera embestida

guardaba ab la seva vida

á qui avants l' esclavisaba.

Per so no tenint paciéncia

pera oblidar los assots

de altre temps, sens imprudéncia,

la llibertat, justa heréncia,

la repartia entre tots.

Per so sent ingrát y cruel,

ab amor los mals pagaba.

Per so, en fi, buscaba ab cel

á qui avants li daba fel

y en son mantell l' amparaba.

No; jamay l' ingrátitut

cap dintre del pit del poble.

Generós ab lo vensut, la noblesa es sa virtut, vil es qui li diu no es noble.

Puig ab motiu verdader, de lluyta en un jorn revolt, pot ab orgull y ab just pler dirse: L' once de febrer honra al brau poble espanyol.

En eix dia senyalat va mostrarse 'l campeon primer de la llibertat, puig va ferse á mes d' honrat lo primer poble del món.

Per nostres fills tal memoria será lo mes rich tesor; y aqueixa fetxa de gloria, en las fullas de la historia s' estampará ab lletras d' or.

SIMÓN ALSINA Y CLÓS.

CANTARELLAS.

Si en nit se tornés lo dia y si s' enfosquis lo sol, ¿Sabs noya 'l que succehiria? —¿Qué?

—Qué tot seria foch.

Un burro, un gos, una ovella, tres gatas, quatre caballs, dos cantoners y un carlista... forman junts tretse animals!

Quan tu véns á veurem, noya, la llántia fá mala cara: no sé si es que tu l' eclipsas ó que t' endús l' oli á casa.

T. DE S.

Veig que vols picar molt alt desetxantme, nena, á mi; mes si tant alt vols picarne, haurás de picá á un quint pis.

Dius que may coló á la cara hi has portat, y aixó es molt cert de color may te n'hi vist pero hi duyas.... colonet.

B.

Perque porto lo coll dret dius no t' agrado, Leonor: desde demá per tot dia me veurás ab lo coll tort.

V. N. DE M.

Diu que Cárlos fá la guerra per pescar la monarquia; pero 'l que ha pescat fins are no ha sigut mes que tunyina.

J. T.

Cuentos

Un cego estaba demanant caritat á la porta de un torin, per un descuit 's vá escapá 'l toro, y com era de suposar tota la gent corria á fi de que 'l toro no 'ls fes alguna caricia y 'ls deixes al siti.

Lo cego vá coneixe que la gent corria y que es trovaba ab gran perill, y esclamá.

No hi haurá cap ánima caritativa que 'm fiqui dintre?

En aquest moment vé 'l toro li dona tal bayada que 'l tirá á la plassa.

Quan de prompte 'l cego vá esclamar: Vaja per Dèu per ficarme á dintre no era menester empenyam tant fort.

Un comerciant molt rich, neo, mitj-capellá, carlí, etc., tots los dematins preguntava al dependent.

—Ja has tirat farina al sucre?

—Si senyó.

—Y sorra al pebre?

—També.

—Y herba al tè?

—Per supuesto.

Pues are men vaig á oír misa á la iglesia de aquella: monjas del costat de casa.

Se trovaba malalt un xicot que tenia un caracter molt tossut, y com siga que se li posá entre selia y sella que no volia qu' el visités el metge, y aquet va ser cridat per la familia, vejense contrariat, no volgué contestá á cap de las preguntas que li dirigí 'l doctó, ni menys deixars pendrer lo pols, ni ensenyarli la llengua; fou que 'l metge, (un poquet escorregut per la terquetat del noy) digué á la mare:

—¡Senyora! l' obstinació del seu fill me priva de poguerli propinar cap remey, puig no he pogut coneixer la séva enfermetat.

—¡Dèu meu y qu' es tossuda aqueixa criatura! esclamá la pobre mare entre contristada y avergonyida.

—¡Escedeix á tota ponderació... francament no 'm creya...

—¡Oh! jo sempre 'u dich: ¡aqueix noy te un rey al cos!

—¡Un rey!!.. esclamá 'l metje molt alarmat. Sent aixís, senyora; tinch lo sentiment de dir-li qu' el seu fill no té cura!

—¡Jesus! ¡que diu are!

—¡Lo que sent, senyora!... si ell tingués, per exemple, un gra al cos, no 'm daría cap cuidado; ¡pero un rey!! se li ha tingut que *indigestá* á la forsa, y es impossible, qu' ab un clima com lo nostre, 'l puga *digerí*.

Un jove anava sempre al terrat á pendre 'l sol y á festejar á una minyona bastant bonicoya que vivia en lo quart pis del davant.

—Senyoreta, l' hi deya: es tant l' amor que li professo que, créguim, me moro per V.

—Ay! Ja 'u veig ja.

—¡Qu' es lo que véu?

—Que lo que l' hi passa, es pitjor qu' estar-ne mort: lo que está vosté es *en-terrat*.

Veyentse un marit molt apurat, perque se l' hi moria la dona cridá á un metje, y l' hi digué:

—Ja 'm curi ó ja 'm mati á l' esposa l' hi donaré quaranta duros.

Convenintli 'l metje, vingué que la malalta s' en vá anar al altre barri.

Lo metje reclamá la quantitat, y 'l marit preguntá:

—¡M' ha mort la dona?

—No home: ¡quina barbaritat!

—¡Me l' ha curada?

—Tampoch.

—Y donchs, no l' hi dech res, puig jo vaig dir que la curés ó la matés y vosté no ha fet res d' aixó.

Un senyor digué al seu criat:

—Tomás, demá cridam dematinet.

—¡A quina hora?

—A las sis.

—Está molt bè: allá á dos quarts tinguí la bondat d' trucar á la porta del meu quarto y 'm llevaré desseguida.

Una madrastra que com es natural feya passar molta gana als fills de la primera dona de son marit, reparant que un d' ells sempre al sortir d' estudi tenia 'ls pantalons bruts; l' hi digué:

—Deus esser molt dolent...

—¡Per qué? l' hi respogué.

—Perque sempre veig que portas los pantalons bruts dels genolls y aixó proba que 'l mestre 't fá estar ajenollat.

—¡No sab perquè 'm castiga 'l mestre?

—Que sé jo.

—Donchs, no mes perque *ba lallo*.

Un senyor deya á un pobre obrer:

—Ves si es estrany, potent menjar pollastre per tot dia, tinch d' abstenírmen, perque quan ne menjo, 'm fá una set del dimoni.

—Mes estrany es que 'm passi á mi lo contrari. A mi lo que 'm fá mes set, es no poder menjar pollastre per tot dia.

Viatjant lo gran filòsof Descartes en un buch aleman en direcció á Holanda, concertaren los mariners tirar-lo al mar y repartirse tot lo seu equipatge.

Lo plan semblaba molt fácil, perque el filòsof sempre abstret ab sos grans pensaments no era de creurer que fassés resistencia.

Los criminals avansaban ya decidits á consumir son terrible crim, cuan Descartes, que en mitj de sa meditació habia vist la trama terrible, desenvaina sa espasa, ab véu de tré 'ls deté dihentlos.—Tremoleu, cobarts, som tres contra vosaltres: Dèu, ma espasa y jo.

La societat es com Descartes: te horas de distracció, pero sempre se revolt á temps contra 'ls seus enemichs.

¡Que li agrada més l' istiu ó l' ivern?

Tot temps me agrada; per que al istiu me agrada l' ivern y al ivern me agrada l' istiu.

Un governadó de Ispahan va disposar que tots los que tinguessin magatzems dins la ciutat, paguessin una gran contribució.

Un comerciant vá presentarse demanant clemencia.

—Pagarás ó sortirás de la ciutat, li digué 'l governador.

—No puch pagá, senyor, y si tinch de marxá ¡ahont vol V. E. que vagia?

—Ves á Chyras ó á Cachan.

—Senyó á Chiras mana 'l vostre fill.

—Donchs ves á Cachan.

—Senyor allí mana 'l vostre nebot.

—Donchs ves á la cort y queixat á la justicia.

—Senyor, com voleu que hi vagia si 'l primé ministre es vostre germa!

—Donchs ves al infern.

—Senyor si allí dessegú que hi trobaré el vostre pare.

No sabém si després d' aixó el governador va absoldrer del pago al pobre d'able; pero casi estich per creurer que no.

Béstia! deya un amo al aprenent. Sempre que arribo á casa te trobo dormint.

Nostramu; ho faig perque vos me toniu dit que no m' estigui sense fe res.

Un marit envenenat per la séva donna, aná á trobá al jutje, casi bè mitj mort, y l' hi digué:

—Tinch presuncions de que la dona m' ha envenenat.

—No es cert digué aquesta, quant l' hi notificaren, y si volen mes probas, que l' obrin.

EPICRAMAS

—Te dich Pasqual qu' es salada, qu' es molt salada... ¿m' entens? y que t' molts pretendents y qu' es de tots estimada. Casati donchs, aviat!

—Casati... ¡tè tanta sal!... Y l' hi respogué en Pasqual.

—Tanta sal!... que *ha fet salat*.

B.

En una casa arreglada un lloro dolent tenian; que als que tocarlo volian pegava gran mossegada.

Al ficá á la gabia 'l dit diuhem al fill del Aleix,

—No 'l toquis que no 't coneix.

—Diguinli que 'm dich Petit.

P.

M' ha dit lo senyor Andréu que 'l meu amor t' ha cansat: nena, si es que aixó es vritat; vina ab tranvia y no á péu.

P. DE F.

Al taller de un sabater l' Eloy, un dia, s' estava y las formas remenava enfadant á sa muller:

Veyentlo tant atrevit va dir ella á n' el Eloy:

—No 'm toquis las formas, noy! Ves que dirá 'l meu marit.

J. T.

Per estar malalt lo redactor encarregat de la secció de la correspondencia, supliquém á nostres lectors que nos dispensin la falta fins á la semana vinent.

Mentres tant y pera no perdre la costum insertem la següent

XARADA

La primera es una lletra;

y la segona també;

y la tersa dona to

es dir, cla, musicalment.

Una y dos ne donan guerra

al hortelá y al pagés;

es propi de tots los barcos

lo qui fan *dugas y tres*.

Tres y dos lo pintor usa,

un y tres los carreters

evitan que fassi 'l carro

per no anarne malament.

¿Volen més, encare?—Vaja

'ls ne diré encare mes.

'L tot sol viure en los ayres

perque pot esse un aucell,

mes també pot serne próxim

del que á tots vos guardia Déu.

Y finalment; home ó no home,

es lo tot sempre dolent.

Imp. de la V y F de Gaspar. Ataulfo, 14.

I. Lopez, editor, Rambla, 20.